

Votul electronic - tehnologia viitorului sau esecul tehnologiei ?

A intrat in impas votul electronic?

Votul electronic reprezinta una dintre aplicatiile cele mai asteptate ale noilor tehnologii, dar si cele mai contestate in ultima perioada in mai multe state europene. Doua tipuri de sisteme au fost incercate in Europa - unul de numarare electronica a voturilor, iar cel de-al doilea de vot propriu-zis electronic. Dar votul reprezinta mai mult decat o actiune care poate fi facilitata de calculatoare, fiind, probabil, cea mai importanta actiune democratica la care sunt asteptati sa participe toti cetatenii cu drept de vot si care-i va desemna direct pe cei alesi sa conduca destinele electorilor. In aceste conditii este de la sine inteles aspectul vital al increderii in sistemul electronic de vot. Dar poate sa asigure aplicarea noilor tehnologii aceasta incredere totala ? Sau sistemul clasic de hartie si stampila este cel menit sa ne inlature suspiciunile?

Romania

Pentru referendumul din 2003 in vederea revizuirii Constitutiei a fost organizat un test la dimensiuni reduse pentru votul electronic al soldatilor romani care erau plecati peste hotare in misiuni. Testul a fost un succes, conform autoritatilor, in speta Ministerul Comunicatiilor si Tehnologiei Informatiilor. Insa sistemul nu a fost nici auditat in prealabil sau in ziua votului de experti independenti care sa confirme sau sa infirme aceasta opinie. In schimb, sistemul se pare ca a fost pus pe linie moarta o data cu venirea noului guvern.

In schimb, ultimele alegeri din 2004 au starnit o serie de controverse legate de numararea voturilor chiar in format clasic.

Mai recent, deputatul PD Daniel Buda anunta initierea unui proiect legislativ, depus la Camera Deputatilor la inceputul lui iunie 2007, pentru introducerea votului electronic. „Persoana care doreste sa voteze electronic va face o solicitare prealabila Autoritatii Electorale Permanente pentru a fi inscrisa in registrul electronic al listelor de vot. Softul va asigura securitatea votului si imposibilitatea votului multiplu“, a asigurat Buda. Un optimism care pare sa ignore experienta recenta a mai multor state europene. Iar textul de lege depus la Camera pare mai degraba un document de bune intentii, decat o lege bine inchegata, lasand o sumedenie de probleme-cheie nerezolvate.

Italia

Un sistem de numarare electronica a voturilor a fost testat la alegerile din Italia din aprilie 2006. Sistemul a fost utilizat in cateva sectii de vot in paralel cu operatiunile clasice de contabilizare a numarului de voturi. Dar observatori oficiali ai operatiunilor de numarare au aratat serioase probleme in practica, plecand de la siguranta sistemului folosit si pana la “elementul uman” implicat. La o sectie de votare din Roma, unul dintre observatori a gasit o copie a softului de contabilizare a voturilor si cheile de acces intr-un cos de gunoi de langa sectie, dar nu a putut primi o copie oficial, fiind considerat “secret de serviciu”. De asemenea, sistemul a permis corectarea manuala a unor erori in datele introduse, punand in discutie atat sistemul informatic, care a costat statul italian 37 de milioane de euro, cat si instruirea oamenilor care l-au utilizat.

Marea Britanie

Dupa ce a discutat mai multi ani oportunitatea votului electronic, guvernul Marii Britanii a anuntat in septembrie 2005 ca proiectele-pilot in acest domeniu nu se vor desfasura la alegerile locale din mai 2006, explicand ca votul electronic este prea scump si nu va putea sa mareasca numarul participantilor la vot, asa cum fusese estimat initial. De asemenea, s-a considerat ca nu

este inca timpul potrivit pentru aceasta incercare.

Alegerile din Anglia si Scotia din mai 2007 au dat guvernului oportunitatea de a testa atat sisteme de vot electronic, cat si de numarare electronica a voturilor. O analiza detaliata facuta de ORG (Open Rights Group) bazata pe un sistem de observatori-voluntari in mai multe sectii de votare unde sistemele au fost testate, au pus in evidenta destule sincope, multe din ele reliefate si de participantii la vot, candidatii sau mass-media britanica. In ceea ce priveste sistemele de vot electronic testate, principala problema a sistemului a fost ca este un “proces de tip cutie neagra in care inventia votantului nu poate fi verificata ca fiind corect inregistrata sau contabilizata.” Nici sistemele de contabilizare a voturilor nu au stralucit, in ciuda asigurarilor date de firmele producatoare, provocand numeroase re-numarari ale voturilor. Sistemele au dat gres in fata unor probleme minore, cum ar fi perforari imperfecte, cerneala diferita folosita pentru imprimare ori a unui numar mare de formulare de hartie. Intr-una dintre numararile manuale din Breckland s-a constatat o diferenta semnificativa fata de numarul de voturi calculate electronic.

De altfel, Comisia Electorala britanica a anuntat ca a inceput o investigatie extinsa cu privire la aceste alegeri si la sistemele electronice folosite.

Franta

In vara lui 2006, Franta a testat un sistem de vot electronic pentru alegerile pentru AFE (Assemblée des Français de l'Étranger – Adunarea Francezilor din Strainatate), o institutie cu rol consultativ, dar care alege 12 dintre senatorii Frantei. Compania care a furnizat softul botezat Cybetrvote, se numeste EADS. Sistemul a fost considerat destul de complicat, cu o saptamana inainte de votare, votantul trebuind sa confirme inregistrarea sa si sa testeze compatibilitatea calculatorului, inclusiv a softului Java virtual machine. In cele din urma, doar putin peste 10 000 de votanti au folosit sistemul din cei peste 28 000 inscrisi. Trei experti in calculatoare, dintre care doi platiti de principalele doua partide politice, au facut rapoarte separate referitoare la sistemul folosit. Poate nu surprinzator, rezultatele au aratat ingrijorari similare, chiar daca sistemul de vot avea niste “asesori” care ar fi trebuit sa verifice sistemul.

Unul dintre rapoarte sublinia: „Calculatoarele pot fi programate sa simuleze aproape orice fenomen. Un program de calculator poate sa dirijeze un proces de vot in mod corect sau fraudulos. Asesorii nu au cum sa stie ce tip de program este instalat pe calculatoarele unde se desfasoara votul, pentru ca EADS pastreaza programul ca un secret de serviciu si nu il arata asesorilor. Chiar daca l-ar arata, asesorii nu au cum sa stie ca programul care le-a fost dezvaluit este identic cu cel care este instalat pe calculatoare. “

Alte masini de vot au fost folosite in primul tur al alegerilor prezidentiale din 2007 in 82 de localitati ca un test. Rezultatele - iarasi neconvingatoare: cozile au fost mai mari decat altadata, unele echipamente au clacat si unele municipalitati au trecut la versiunea clasica in ultimul moment, ca urmare a testelor neconcludente. Conform unui studiu facut de Universitatea din Metz, echipamentul de votare“ a creat o mare problema de accesibilitate pentru persoanele cu probleme de vedere, fiind o sursa de discriminare pentru ei.” Studiul estimeaza ca pentru 25% dintre electori, folosirea acestor masini ar putea conduce la aparitia riscului de a gresi candidatul votat sau de a nu finaliza votul.

Olanda

Poate cel mai spectaculos esec al computerelor de vot a fost intalnit in Olanda, unde masinile de vot numite Nedap erau folosite pentru peste 90% din voturile din Olanda. Acestea au fost “sparte” in Octombrie 2006 de un grup numit “Nu avem incredere in computerele de vot” intr-o demonstratie in direct pe postul national de televiziune. Intregul proces a fost apoi explicat stiintific intr-un raport public care explica cum merge programul, cum a fost creat software-ul de crack si cum au capatat controlul asupra rezultatelor votului. Mai mult, grupul a demonstrat si

cum emanatiile radio de la aceste masini de vot pot fi interceptate de la cativa metri distanta si se poate afla cu cine s-a votat. Filmuletul care explica cum se face aceasta interceptare poate fi gasit si astazi pe YouTube.

Irlanda

Un raport al unei Comisii Independente privind Votul Electronic din 2006 a amanat aplicarea unui sistem electronic de vot, considerandu-se ca la momentul actual nu se poate recomanda folosirea acestui sistem. Raportul a cerut "imbunatatirea" sistemului prezentat pe nu mai putin de opt directii principale, de la adoptarea unor sisteme de securitate adecvate pana la inlocuirea softului folosit pentru indeplinirea tuturor criteriilor impuse.

Estonia

Micul stat baltic este una din putinele experiente pozitive din lume cu privire la votul electronic. In alegerile parlamentare de la sfarsitul lui februarie 2007, peste 30 000 de persoane si-au exprimat opinia prin votul electronic pe Internet, folosind cartile de identitate electronice, care contin si un cip electronic. Nu au fost semnalate probleme.

Dincolo de balbaieli si esecuri, diversele sisteme de vot electronic continua sa fie sustinute de unele guverne, dar si de organizatii internationale ca Recomandarea Rec (2004)11 a Consiliului Europei, care vizeaza reglementarea standardelor legale, operationale si tehnice legate de sistemul electronic de votare. Dar in toate cazurile se apeleaza intai la experti independenti pentru testarea sistemelor propuse pentru implementare. Pentru ca a scrie legea care sa permita votul electronic este usor, insa a ne asigura ca sistemul este functional si de incredere este infinit mai greu.

SURSA:

http://legi-internet.ro/blogs/index.php/2007/09/13/votul_electronic_tehnologia_viitorului_s